

ЗВЕРНЕННЯ ДО ГРОМАДСЬКОСТІ

Про збір коштів на спорудження пам'ятного знака академікові **Миколі Івановичу Вавилову** на перевалі Джогіль (Джоголь) Вижницького району Чернівецької області

У листопаді 2022 р. виповниться 135 років від народження всесвітньо відомого вченого Миколи Івановича Вавилова, життя якого є науковим і громадянським подвигом. Біолог і флорист, генетик і агроном, географ і державний діяч, невтомний дослідник, академік АН УРСР, АН СРСР і ВАСГНІЛ Микола Вавилов віддав все своє життя беззавітному служінню людству, організації світової науки. Становлення М. І. Вавилова як вченого почалося у 1910 році в Україні, на Полтавщині. Саме тут він отримав, за власним зізнанням, «імпульс для всієї подальшої наукової роботи». А згодом, у 1929 р. за наукові здобутки його обрали академіком Академії наук УРСР.

Наукові інтереси вченого були багатосторонні. Один із напрямків його наукових пошуків — це вивчення походження культурних рослин, серед яких особливе місце займала полба (*Triticum dicocum* Schrank) — вид дикоростучої древньої пшениці. Її введення в культуру відбулося у VII тисячолітті до н. е. в регіоні Сирії та Лівану. У першому тисячолітті до н.е. вона потрапила на територію Європи. Але яким шляхом? Це питання залишалося загадкою до серпня 1940 р., доки під час експедиції в Путильському районі Чернівецької області М. І. Вавилов не знайшов на присадибних ділянках та в природних популяціях дикоростучу полбу. До цього зразки цієї пшениці були зібрані дослідником на Балканах. Це дало йому змогу припустити, що полба через Балкани поширилася до Українських Карпат (в Україну), а потім і по всій Європі. Наразі полба залучається у селекційний процес для створення особливо цінних сортів пшениці.

6-го серпня 1940 р. під час зазначеної експедиції в Українські Карпати М. І. Вавилов був заарештований спеціальною групою НКВД із Москви. Згодом його зробили «ворогом народу», і він провів цілий рік у камері смертників. Перед відправкою до табору для відбування покарання він занедужав і 24-го січня 1943 р. потрапив до тюремної лікарні у м. Сатурові, а через 2 дні його не стало.

3 жовтня 2017 року в м. Умань делегатами X-го з'їзду Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова (УТГіС), було прийнято рішення щодо увіковічення пам'яті М. І. Вавилова на території його останньої наукової експедиції. До вказаної ініціативи приєдналися Всеукраїнська асоціація біологів рослин, Українське ботанічне товариство, Товариство токсикологів України, представники Міністерства екології та природних ресурсів України, в тому числі і колективу НПП «Черемоський», Чернівецької обласної державної адміністрації, Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича, Чернівецького обласного краєзнавчого музею, інформаційно-аналітичного тижневика «Дзеркало тижня» Україна, Громадської організації «Буковинське товариство природодослідників», земляцтва буковинців у м. Києві «Буковина» та інших наукових і громадських організацій.

Національна академія наук України в особі президента НАНУ академіка Анатолія Загороднього порушила клопотання перед державними інституціями Чернівецької області про виділення на перевалі Джогіль (Джоголь) Вижницького району земельної ділянки розміром 10 на 10 м. п. для встановлення пам'ятного знаку академікові Миколі Вавилову в тому місці, де його було заарештовано і яке стало останньою природною лабораторією вченого. Отримано згоду місцевої влади на виділення такої ділянки.

Розпочато збір коштів на спорудження пам'ятного знака.

Дорогі друзі, шановні колеги! Прошу підтримати дану ініціативу фінансово і надіслати кошти як благодійні внески на розрахунковий рахунок УТГіС ім. М. І. Вавилова:

м. Київ, АТ Райффайзен банк «Аваль»

МФО 380805,

ЄДРПОУ 21676925,

IBAN: UA383808050000000026001247064

Кошти надсилати з приміткою «На спорудження пам'ятного знаку М. І. Вавилову».

Віктор Кунах, Президент Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова